

Notitie over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, in gezamenlijkheid opgesteld door samenwerkingsverbanden, MBO en gemeenten in Holland Rijnland

2019 - 2021

Inleiding

De gemeenten in Holland Rijnland, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor PO, VO en MBO beschrijven in deze notitie hun gezamenlijke ambities over de effectieve aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs. Nu, enkele jaren na de invoering van nieuwe wetgeving en aan de vooravond van nieuwe beleidsperiodes is het tijd voor heroriëntatie.¹

Deze notitie kan de bodem vormen onder de ontwikkelagenda's die in de subregio's zijn/worden gemaakt. Zowel in de Duin en Bollenstreek, als in de Leidse regio en de Rijnstreek zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen onderwijs en gemeenten. Bij de totstandkoming van deze notitie is kennis genomen van deze afspraken en zijn betrokkenen gevraagd voor welke onderwerpen het nodig is om gezamenlijke ambities uit te spreken. Met deze notitie wordt duidelijkheid geboden aan gemeenten en onderwijspartners: duidelijkheid over welke onderwerpen op subregionaal niveau worden besproken tussen gemeenten en onderwijspartners (in de ontwikkelagenda's) en welke onderwerpen regionaal afgestemd worden op het niveau van Holland Rijnland.

Er is eveneens kennis genomen van de ontwikkelingen in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in voorafgaande jaren. De ambities in deze notitie dragen ook bij aan het creëren van oplossingen voor knelpunten die landelijk zijn gesignaleerd en die in de regio Holland Rijnland herkend worden. In de brief 'Onderwijs en Zorg' van november 2018 staat beschreven welke maatregelen de ministeries OCW en VWS nemen om de aansluiting onderwijs en zorg te verbeteren. De ambities in deze notitie anticiperen op deze aangekondigde maatregelen.

In de afgelopen jaren is veel discussie en tijd gaan zitten in de vraag 'wat is nou onderwijs en wanneer is het jeugdhulp?' Voor zowel gemeenten, onderwijspartners, toeleiders en zorgaanbieders is het belangrijk dat op deze vraag een duidelijk antwoord komt of dat er oplossingen gevonden worden zodat de vraag niet meer relevant is.

¹ Rapport Met Andere Ogen – rapport kwartiermaker Coalitie Onderwijs, Zorg, Jeugd (2018)

De thema's uit deze notitie helpen bij het zoeken naar oplossingen of het krijgen van een antwoord op onder andere deze vraag.

Reikwijdte afspraken

De afspraken die in deze notitie genoemd worden gelden voor de gemeenten in Holland Rijnland, uitgezonderd de gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Deze twee gemeenten kopen jeugdhulp, met uitzondering van het gedwongen kader, vanaf 2017 zelf in. De gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem geven de sturing op jeugdhulp op een andere manier vorm dan de overige 10 gemeenten in Holland Rijnland. Concrete samenwerkingsafspraken tussen GO voor Jeugd, onderwijs, leerplicht en andere samenwerkingspartners worden op lokaal niveau vormgegeven en vastgelegd in plaats van op Holland Rijnland niveau. De Ontwikkelagenda Passend Onderwijs en Jeugdhulp Rijnstreek is hierbij het kaderstellende document voor de Gemeente Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Deze twee gemeenten onderschrijven wel de ambities, zoals genoemd in deze notitie.

De gemeenten Voorschoten en Wassenaar kunnen zich inhoudelijk in deze notitie vinden maar moeten een voorbehoud maken bij de verdere uitvoering hiervan. De gemeente Voorschoten en Wassenaar voeren de inkoop van jeugdhulp uit via de jeugdhulpregio Haaglanden 10 en trekken samen met deze gemeenten op bij jeugdhulpbeleid. De gecontracteerde aanbieders zijn deels overlappend, maar er is sprake van andere contracten dan van de Holland Rijnland gemeenten. Er worden bijvoorbeeld geen onderwijs-zorg arrangementen ingekocht. De gemeente Voorschoten en Wassenaar geven de sturing op jeugdhulp ook op een andere manier vorm dan de Holland Rijnland gemeenten. De komende periode wordt overwogen of concrete samenwerkingsafspraken tussen betreffende jeugdhulpaanbieders, onderwijs, leerplicht en andere samenwerkingspartners op subregionaal en/of lokaal niveau moeten/kunnen worden gemaakt en vastgelegd.

Leidende principes

Gemeenten en onderwijs in Holland Rijnland hanteren de volgende uitgangspunten bij de samenwerking:

1. Alle kinderen² hebben recht om onderwijs te volgen. We committeren ons aan het landelijke thuiszitterspact: in 2021 zit er geen kind in onze regio langer dan drie maanden thuis zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg.
2. Scholen organiseren passend onderwijs. Ondersteuning en jeugdhulp die aanvullend en/of voorwaardelijk nodig is op onderwijs organiseren we waar nodig en mogelijk op school of dicht bij school.
3. Indien de problematiek van de jeugdige om een gezamenlijke inspanning vraagt op het niveau van Holland Rijnland³, organiseren gemeenten en onderwijs dit aanbod samen, we stemmen de besteding van onderwijs- en zorgmiddelen op elkaar af, het kind wordt niet de dupe van een discussie in welke categorie een noodzakelijk traject valt.^{4 5}
4. Gemeentegrenzen en grenzen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs mogen geen belemmering vormen voor het bieden van ondersteuning.

---

² Waar in deze notitie 'kinderen' staat, bedoelen we ook jeugdigen.

³ Dit geldt voor complexe hulpvragen waarvoor de kracht van een grotere regio nodig is om tot oplossingen te komen.

⁴ Rapport Kwartiermaker Coalitie Onderwijs Zorg-Jeugd

⁵ Actieprogramma Zorg voor de Jeugd

Landelijke en regionale ontwikkelingen

Landelijke ontwikkelingen

Landelijke ontwikkelingen kunnen een stimulans zijn voor jeugdhulp en onderwijs in de regio Holland Rijnland. De hieronder beschreven ontwikkelingen laten zien op welke thema's een versnelling verwacht wordt dankzij landelijk beleid.

Regerakkoord Vertrouwen in de Toekomst

In de zorg en onderwijsbrief van november 2018 staat beschreven op welke wijze het leerrecht van alle kinderen beter wordt ingevuld en hoe de aansluiting van jeugdhulp op onderwijs verbeterd kan worden. Conform de afspraken in het regerakkoord staat aangegeven dat 'zorg in onderwijstijd' beter georganiseerd moet worden. Daarnaast is er aandacht voor maatregelen voor kinderen die niet volledig kunnen toegroeien naar onderwijs. Voor hen zijn nieuwe arrangementen nodig. Daarnaast moet er anders worden omgegaan met vrijstellingen, er moet meer rekening worden gehouden met onderwijskundig perspectief. De beide ministeries benadrukken het belang van de mogelijkheden voor maatwerk. Tenslotte is het volgens beide ministeries nodig om de doorzettingsmacht in de jeugdhulp te verbinden aan doorzettingsmacht in het onderwijs.

Actieprogramma Zorg voor Jeugd

Het actieprogramma is resultaat van de eerste evaluatie van de jeugdwet. Hierin is uitgebreid aandacht voor de aansluiting onderwijs en zorg. Gemeenten en onderwijs krijgen opdracht om meerjarig beleid vorm te geven voor flexibele onderwijs- en zorgarrangementen waarbij zij middelen gezamenlijk inzetten. Daarnaast benadrukt het actieprogramma dat geen enkel kind zonder vrijstelling langer dan 3 maanden mag thuiszitten.

Ontwikkelingen in de regio

Binnen de regio Holland Rijnland zijn zowel in het PO als in het VO vier samenwerkingsverbanden. De Op Overeenstemming Gerichte Overleggen vinden op subregionaal niveau plaats, namelijk in de Rijnstreek, de Leidse regio en Duin en Bollenstreek. Thema's die daar onder andere op de agenda staan zijn overgangsmomenten, beleid voor nieuwkomers, samenwerking onderwijs en JGT, vervoer, huisvesting en welzijn. De samenwerkingsverbanden in de Leidse regio, zowel PO als VO, omvatten ook de gemeenten Voorschoten en Wassenaar. Deze gemeenten werken als het gaat om de inkoop van jeugdhulp samen met Haaglanden. Voor de gemeente Alphen aan den Rijn geldt dat er ook afgestemd wordt met het samenwerkingsverband PO Midden Holland.

Het MBO sluit aan op deze subregionale overleggen en vraagt daarin aandacht voor MBO specifieke belemmeringen welke samenhangen met de kenmerken van de MBO doelgroep. Met name belemmeringen op basis van leeftijd en het woonplaatsbeginsel in relatie tot niet alleen Jeugdhulp, maar ook WMO en Participatiewet vragen voor jongeren op het MBO om regionale en bovenregionale afstemming.

Op regionaal niveau vindt (ambtelijk) afstemming plaats tussen gemeenten en onderwijs aan de beleidstafel Holland Rijnland. De leerplichttaken worden voor 11 gemeenten verzorgd door het RBL. Op het gebied van voortijdig schoolverlaten (VSV) werken gemeenten en onderwijspartners samen in respectievelijk de werkgroep VSV en bestuurlijke regiegroep VSV., Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop geven hun leerplichttaken eveneens gezamenlijk vorm. Zij vallen onder een andere RMC-regio met Gouda als contactgemeente.

De samenwerking tussen gemeenten in Holland Rijnland is in ontwikkeling. Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem hebben in 2017 zelf de inkoop van jeugdhulp ter hand genomen. Ook andere gemeenten hebben uitgesproken zelf meer sturing te willen nemen op de taken van JGT en de inkoop van jeugdhulp.

De ambities in deze notitie in relatie tot ontwikkelingen in de regio

Met deze notitie wordt duidelijkheid geboden in de samenwerking tussen gemeenten en onderwijs. Ten eerste wordt duidelijkheid welke thema's belangrijk zijn en wat de gezamenlijke ambitie is van gemeenten en samenwerkingsverbanden. Verhelderd wordt op welke thema's regionaal en (sub)regionaal /lokaal afspraken worden gemaakt.

Op lokaal en subregionaal niveau maken onderwijs en gemeenten al afspraken over onder andere het werken aan stevige basisvoorzieningen, soepel verloop van de overgangsmomenten van voorschool naar school en van PO naar V(S)O en naar MBO, doorgaande lijnen en goed beleid voor anderstaligen. De wens van gemeenten om meer sturing te nemen op bepaalde onderdelen van de jeugdhulp kan goed samengaan met de uitgangspunten in deze gemeenschappelijke notitie. Een 'beweging naar voren' en een omslag van curatief naar meer preventief werken kan gebaat zijn bij een sterke positie van de subregio's.

In deze notitie beschrijven we de volgende typen thema's:

- a. Thema's waarover (in ieder geval in eerste instantie) regionaal afspraken gemaakt worden en die (afhankelijk van de wens van de subregio's) subregionaal /lokaal kunnen worden uitgevoerd:

Dit betreft met name de 'transformatieopgaven': het ombuigen van licht ambulante jeugdhulp naar algemeen toegankelijke voorzieningen of licht ambulante jeugdhulp onderdeel laten uitmaken van de wijkteams. Hiervoor is het nodig om in kaart te brengen welke vormen van jeugdhulp hiervoor in aanmerking komen en welke scenario's hiervoor denkbaar zijn. Ook hierbij is het van belang om rekening te houden met de wens van gemeenten om meer sturing te nemen op bepaalde onderdelen van de jeugdhulp. Ook de thema's die raken aan innovatie dekkend netwerk kunnen regionaal onderzocht/afgestemd worden.

Integraal arrangeren

PO en VO-Scholen die constateren dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft kunnen, als dat nodig is, hier een plan maken voor de leerling. Bij dit plan zijn ouders, onderwijs- en zorgprofessionals betrokken. Zij maken samen een 'ontwikkelingsperspectiefplan'. In dit plan staan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften centraal. Het bedenken, maken en uitvoeren van dat plan is 'integraal arrangeren'. Als er veel aan de hand is in de thuissituatie kan een gezinsplan nodig zijn, maar dat hoeft niet altijd. Ouders, school en professionals kunnen in veel gevallen samen afspraken maken over wat er nodig is. Omdat hier wel jeugdhulpinterventies nodig kunnen zijn, is dit plan net als 1Gezin1Plan voldoende om jeugdhulp in te kunnen zetten.

- b. Thema 's waarover op het niveau van Holland Rijnland, uitgezonderd Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem, afspraken worden gemaakt:
  - vormgeven dekkend netwerk van (specialistische) onderwijs- en zorgvoorzieningen;
  - aanpak van schoolverzuim en tegengaan van thuiszitten;
  - doorzettingsmacht in complexe situaties;
  - overgang van V(S)O naar MBO;
  - tegengaan van voortijdig schoolverlaten;
  - vraagstukken ten aanzien van regionaal grensverkeer;
  - een sluitende aanpak van jongeren in een kwetsbare positie.

In het V(S)O, SO en MBO vragen specifieke belemmeringen extra aandacht. Met name het feit dat mogelijkheden tot de meeste aanvullende ondersteuning (Jeugdhulp, WMO en Participatiewet) woonplaatsgebonden wordt

bepaald, vragen om oplossingen die in andere regio's al nadere uitwerking hebben gekregen. Voor het MBO geldt dat de overgang van 18- naar 18+ extra aandacht vereist.

Een kijk in de cijfers van enkele recente onderzoeken laat zien dat jeugdhulpgebruik in Holland Rijnland hoog ligt, terwijl er relatief weinig middelen beschikbaar zijn. Het schoolverzuim en het aantal officiële thuiszitters dalen, maar tegelijkertijd gaan er kinderen niet naar school omdat zij langdurig geoorloofd afwezig zijn – vaak vanwege psychische of psychiatrische problematiek – of omdat ze zijn vrijgesteld van leerplicht. Een deel van deze kinderen kunnen wel onderwijs volgen, maar het ontbreekt aan onderwijs en zorgaanbod dat bij hen past.

Thema's voor de periode 2019 – 2021

De komende jaren benoemen we de ambities op het niveau van Holland Rijnland op vijf thema's. De eerste ambitie heeft vooral betrekking op de subregionale agenda's en benadrukt dat dat voor alle gemeenten en samenwerkingsverbanden preventief werken het eerste doel is.

1. *Met preventie voorkomen dat specialistische ondersteuning nodig is*

Gemeenten en onderwijs maken afspraken over het uitvoeren van jeugdgezondheidszorg- en welzijnswerk op scholen en de toegang tot jeugdhulp. School is de plaats waar veelvoorkomende problemen worden gesignaleerd (zoals problemen in de sociale vaardigheid, gevolgen van echtscheiding, depressie en eetproblemen) en school is de plaats waar hulpvragen, waar nodig en in overleg met jeugdige en ouders worden beantwoord door JGZ, welzijn, wijkteam en/of jeugdhulp. Voor het MBO geldt het principe van school als werkplaats des te meer. De uitwerking kan verschillen en kan op (sub-)regionaal of lokaal niveau plaatsvinden. Voor het VO en MBO is het bovendien van belang dat gemeenten op het gebied van preventie samenwerken.

2. *Effectiever organiseren van jeugdhulp in relatie tot het onderwijs (onderdeel van transformatieplan)*

- Gemeenten en onderwijspartners gaan met elkaar in gesprek over veel voorkomende hulpvragen in het onderwijs: onderzocht wordt of de middelen die nu worden besteed aan licht ambulante jeugdhulp kunnen worden omgebogen tot interventies op scholen. Daarmee wordt een omslag gemaakt van individuele jeugdhulpinterventies naar collectieve (beschikkingsvrije) interventies. Het vermoeden bestaat dat dit vooral relevant is daar waar kinderen en jongeren belemmerd worden in het volgen van onderwijs door sociaalemotionele problematiek (onder andere agressie- en emotieregulatie, depressie, eetproblemen, gevolgen van echtscheiding) (*regionaal onderzoeken en afstemmen*);
- Veel voorkomende hulpvragen in V(S)O, S(B)O) en MBO worden beantwoord door jeugdhulp in te zetten op school. Aanleiding hiervoor is het signaal dat op sommige scholen er meerdere individuele interventies (onder andere met behulp van PGB) worden ingezet. De vraag ontstaat dan of het niet zinvoller is om deze interventies te bundelen. Een scenario (dat ook landelijk wordt verkend⁶) is dat school bijvoorbeeld werkt met 1 of 2 geprefereerde aanbieders. Hiermee wordt de effectiviteit en de efficiëntie van de jeugdhulp bevorderd (*regionaal onderzoeken en afstemmen*):
  - o Jeugdhulp op VO

Hulp zetten we zo snel mogelijk in!

Scholen bieden een stevige basis voor de ontwikkeling van kinderen. Wanneer blijkt dat een bepaalde hulpvraag veel voorkomt op een bepaalde school onderzoeken we of hier een groepsinterventie passender is en of deze op school kan worden ingezet. Voor sommige typen onderwijs is bekend dat hier veel begeleiding of zorg nodig is. Voor deze scholen gaan we jeugdhulp effectiever organiseren, dat kan bijvoorbeeld door te werken met 1 of 2 zorgaanbieders per school.

---

⁶ Brief 'onderwijs en zorg' van november 2018, maatregel 1.

- Jeugdhulp op (V)SO en S(B)O
- Jeugdhulp naar analogie van pluscoach op MBO waarbij extra aandacht nodig is voor de bovenregionale verrekening van inzet van begeleiding

3. *Arrangementen voor kinderen met complexe problematiek (niet relevant voor MBO)*

- Gemeenten en onderwijspartners werken samen aan de ontwikkeling van nieuwe arrangementen voor leerlingen met complexe problematiek en dragen zorg voor een goede spreiding van voorzieningen in de regio. Daarbij is prioriteit voor twee vormen van arrangementen.

- Arrangementen voor leerlingen die een combinatie van zorg en onderwijs nodig hebben en waarvan professionals verwachten dat ze op middellange termijn toe kunnen groeien naar deelname aan volledig onderwijs. Het betreft

kinderen mét schoolinschrijving (risicoleerlingen), maar ook kinderen die (nog) geen schoolinschrijving hebben ('absoluut verzuimers' of kinderen die (nu nog) een vrijstelling hebben maar wel onderwijs zouden kunnen volgen). Soms zal zorg moeten worden toegevoegd aan onderwijs, soms zal onderwijs moeten worden toegevoegd aan zorg/dagbesteding. En soms zullen zowel het onderwijs als de zorg opnieuw moeten worden vormgegeven.

- Arrangementen voor leerlingen die een combinatie van zorg en onderwijs nodig hebben en waarvan professionals verwachten dat ze nooit toe kunnen groeien naar deelname aan volledig onderwijs. In het primair onderwijs wordt hiermee op experimentele basis begonnen. Waar nodig en mogelijk worden bevindingen vertaald naar adviezen aan het voortgezet onderwijs. Het VO zal daarover overleg voeren met de gemeenten.

- Onderzocht wordt wat de mogelijkheden zijn voor maatwerk in complexe situaties.

4. *Verbeteren aanpak verzuim en voortijdig schoolverlaten*

- Gemeenten en onderwijspartners verbreden de aanpak van thuiszitters (= langdurig *ongeorloofd* verzuimers) naar risicoleerlingen (= langdurig *geoorloofd* verzuimers). De risicoleerlingen worden eenduidig in kaart gebracht (deze zitten namelijk ook thuis) en zetten bijvoorbeeld op basis van de analyse van redenen van geoorloofd verzuim in op zoveel mogelijk terugkeer naar onderwijs (*regionaal*).

5. *Een heldere route en werkproces*

- De werkwijze 'integraal arrangeren' wordt waar nodig in de regio als uitgangspunt genomen voor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Om integraal arrangeren goed uit te kunnen voeren is aan iedere school een professional verbonden met mandaat om jeugdhulp in te zetten. Voor het MBO is

leder kind heeft leerrecht

Dat ieder kind recht heeft op onderwijs is duidelijk. En tegelijkertijd zien we dat sommige kinderen niet een heel onderwijsprogramma kunnen volgen. Landelijk is geconstateerd dat er mogelijk nieuwe arrangementen nodig zijn voor kinderen die beperkt onderwijs kunnen volgen¹. Dat kan ook betekenen dat we anders moeten omgaan met vrijstellingen². Als we werk willen maken van leerrecht voor ieder kind is 'herijking nodig'. Herijking van de taak van jeugdhulp om kinderen voor te bereiden en herijking van de taak van onderwijs. In de regio Holland Rijnland zijn we al gestart met het verkennen van de mogelijkheden in het PO. We sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen en voeden deze waar mogelijk. Waar nodig en mogelijk vertalen we de bevindingen naar adviezen aan het voortgezet onderwijs.

hiernaast een mandaat om WMO in te zetten nodig. Het OPP⁷ bestaat naast het perspectiefplan (plan volgens werkwijze 1Gezin1Plan) en moeten waar nodig in samenhang worden besproken en gerealiseerd. Vanuit wettelijke regelgeving kan een perspectiefplan een bijlage zijn van het OPP (OntwikkelingsPerspectiefPlan). Indien onderwijs betrokken is, staat het perspectiefplan in directe verbinding met het OPP (OntwikkelingsPerspectiefPlan) en andersom. Daar waar geen OPP is, is het perspectiefplan leidend. De arrangementen zullen in het MBO minder op het gezin en meer op de jongere in de schoolse setting gericht zijn, gezien de leeftijd van studenten (regionaal afstemmen, subregionaal uitvoeren);

- De afspraken over rol van leerplicht bij procesregie in complexe casussen zijn bij iedereen bekend en worden adequaat toegepast: leerplicht kan als procesregisseur fungeren als deze rol niet bij een ander belegd is. Over de doorzettingsmacht maken onderwijs en gemeente afspraken.
- Bij behoefte aan klinische of dagklinische hulpverleningstrajecten werken GGZ en onderwijs vanaf het begin goed samen aan een soepele overgang (terug) naar (speciaal) onderwijs en wordt zorggedragen voor adequate en doelmatige nazorg (*regionaal afstemmen*).
- Gemeenten en onderwijspartners werken samen aan een sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie. Dit zijn jongeren die uitstromen vanuit het vmbo-basis, PrO, VSO en de Entree naar onderwijs, werk of dagbesteding. Leerplicht heeft per 1 januari 2019 de wettelijke taak deze jongeren te volgen en werkt hierin nauw samen met scholen en gemeenten. Op het moment dat jongeren tussen wal en schip dreigen te vallen zorgt de leerplicht in samenwerking met partners voor passende acties.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters wordt verminderd. Een belangrijk aspect hierin is een betere aansluiting tussen onderwijs, hulpverlening en andere delen van het sociaal domein.

Werkwijze en overlegstructuur

Bij deze gezamenlijke ambitie wordt een uitwerkingsplan geschreven voor de acties die regionaal (op Holland Rijnland) niveau worden afgestemd en de acties die op (sub)lokaal niveau worden opgepakt. Deze agenda benoemt actiehouders en resultaten, tijdsplan en eindresultaten/indicatoren. De beleidstafel functioneert als platform waar de actiehouders elkaar en betrokkenen kunnen informeren over de voortgang en waar eventuele bestuurlijke besluiten worden voorbereid.

Lopende en nieuwe pilots (uit het tijdelijk fonds jeugdhulp, transformatiefonds, op het gebied van voortijdig schoolverlaten en pilots bij samenwerkingsverbanden) worden benut om leerpunten te formuleren en gezamenlijk conclusies te trekken. Deze worden aangevuld met cijfers over zorggebruik en schoolbezoek om besluiten te onderbouwen.

Overlegstructuur

De beleidstafel van samenwerkingsverbanden, gemeenten en MBO monitort de ontwikkelingen en voortgang op de regionale thema's. Thema's die in eerste instantie of blijvend om regionale afstemming vragen worden besproken aan de beleidstafel. De beleidstafel legt voorstellen ter besluitvorming voor aan de PHO en bestuurlijke overleggen onderwijs. Er wordt een jaarlijks bestuurlijk overleg georganiseerd tussen gemeenten en vertegenwoordiging van het samenwerkingsverband binnen Holland Rijnland.

Gezien de transformatie opgave en het belang van goede basisvoorzieningen wordt het overleg op subregionaal niveau verstevigd. Het OOGO overleg in de drie regio's wordt aangevuld met bestuurders en beleidsmedewerkers jeugd om de aansluiting jeugdhulp op onderwijs te verstevigen. Het OOGO in de drie regio's bestaat uit de betrokken samenwerkingsverbanden PO en VO, het MBO en de betrokken portefeuillehouders van de colleges van B&W.

---

⁷ Begeleidingsplan in het MBO